

ธนารัฐ มีสวຍ. (2552). การศึกษาการเห็นคุณค่าแท้ในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล: กรณีศึกษาวิทยาลัยการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ปรินูญญาธิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อ้อมเดือน สดมณี, อาจารย์ ดร.สุภาพร ธนะชานันท์.

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาลักษณะของการเห็นคุณค่าแท้ในตนเอง และ2) เพื่อศึกษาลักษณะสภาพแวดล้อมทางสังคมและลักษณะทางจิตที่เป็นสาเหตุของการเห็นคุณค่าแท้ในตนเอง โดยพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ วิทยาลัยการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยศึกษากลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ใช้การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 18 ราย สำหรับเครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ส่วนในการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะของนักศึกษาที่มีการเห็นคุณค่าแท้ในตนเอง มีทั้งหมด 7 ลักษณะ ได้แก่ 1) ให้ความเคารพในตัวตนที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน 2) ยอมรับในความสามารถและสถานภาพของตนตามความเป็นจริง 3) กล้าคิดกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง 4) สามารถพูดถึงข้อผิดพลาดหรือปมด้อยของตนเองได้อย่างตรงไปตรงมา 5) ชอบสั่งสมประสบการณ์ที่ท้าทายความสามารถ 6) พยายามพิสูจน์ความสามารถของตนเมื่อถูกตำหนิ และ7) สามารถประนีประนอมเอาความต้องการของผู้อื่นและของตนเองไว้ร่วมกันได้

ในส่วนของลักษณะสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เป็นสาเหตุของการเห็นคุณค่าแท้ในตนเองของนักศึกษา พบว่า มี 3 สาเหตุหลัก ได้แก่ 1) การถ่ายทอดทางสังคม 2) อิทธิพลกลุ่มอ้างอิง และ3) การสนับสนุนทางสังคม กล่าวคือ ในการถ่ายทอดทางสังคม สามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันครอบครัว 2) การถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันศาสนา และ3) การถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันการศึกษา โดยในการถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันครอบครัว คือ การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลและรักสนับสนุนมาก และมีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว สำหรับการถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันศาสนา เป็นการได้รับการสั่งสอนอบรมจากพระสงฆ์ให้รู้จักว่าอะไรคือคุณค่าที่ดั่งงามและไม่ดั่งงาม ส่วนการถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันการศึกษา เป็นการที่นักศึกษาได้รับการปลูกฝังให้รู้จักการพึ่งตนเองและรู้จักความพอเพียงอันส่งผลต่อความพึงพอใจในตนเอง รวมถึงการได้รับความรัก ความจริงใจ และความเอาใจใส่จากอาจารย์ ส่วนสาเหตุด้านอิทธิพลกลุ่ม

อ้างอิง เป็นการได้รับอิทธิพลจากบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลในสังคมอันเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ สื่อยังมีอิทธิพลในลักษณะของการเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาคิดว่าสื่อนั้นมีคุณประโยชน์หรือมีโทษต่อตนเองอย่างไร และสำหรับสาเหตุด้านการสนับสนุนทางสังคม เป็นการที่นักศึกษาสามารถรับรู้ได้ว่าสังคมที่มีแต่คนช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และให้เกียรติซึ่งกันและกัน เป็นสังคมที่สนับสนุนบุคคลที่เห็นคุณค่าแท้ในตนเอง

สำหรับสาเหตุในด้านลักษณะทางจิตที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าแท้ในตนเองของนักศึกษาพบว่า มี 5 สาเหตุ ได้แก่ 1) การยอมรับตนเอง 2) การเคารพตนเอง 3) ความเชื่อในผลของการกระทำของตนเองและทำนายผลนั้นได้ล่วงหน้า 4) ความมุ่งมั่นตั้งใจและอดทนที่จะฝ่าฟันอุปสรรค และ 5) ความเชื่อทางพุทธ โดยสาเหตุด้านการยอมรับตนเอง แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การยอมรับในความสามารถที่จะตัดสินใจกระทำ 2) การยอมรับในความสามารถที่เป็นข้อจำกัดของตน และ 3) การยอมรับในความสามารถที่จะเกิดข้อผิดพลาดหรือความพ่ายแพ้ โดยผลจากการยอมรับตนเองนี้ทำให้เกิดความพึงพอใจในตนเอง และมีลักษณะเด่นที่แสดงออกมา ได้แก่ ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเองสูง การไม่พยายามใช้เหตุผลเข้าข้างตนเอง และการไม่ปกป้องความผิดหรือข้อจำกัดของตนเอง ส่วนสาเหตุด้านการเคารพตนเอง เป็นความรู้สึกมีคุณค่าในความสามารถของนักศึกษา ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) ความรู้สึกในคุณค่าของความสามารถตามบทบาทหน้าที่ 2) ความรู้สึกในคุณค่าของความสามารถด้านความชอบและความถนัด 3) ความรู้สึกในคุณค่าของความสามารถในการใช้ชีวิตอย่างมีอิสระ และ 4) ความรู้สึกในคุณค่าของความสามารถที่จะปฏิเสธแรงโน้มหรือคุณค่าภายนอก ซึ่งผลจากการเคารพตนเองจะทำให้นักศึกษามีความรู้สึกภาคภูมิใจและมีความสุขในชีวิต โดยลักษณะที่แสดงออกมา ได้แก่ การให้เกียรติตนเอง ความหยิ่งในศักดิ์ศรี และความต้องการพึ่งตนเอง ส่วนความเชื่อในผลของการกระทำของตนเองและทำนายผลนั้นได้ล่วงหน้า เป็นสาเหตุที่สนับสนุนการยอมรับตนเอง คือมีความเชื่อมั่นและยอมรับในความสามารถของตนเอง โดยลักษณะเด่นที่แสดงออกมาคือ ความรับผิดชอบและยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง และสาเหตุด้านความมุ่งมั่นตั้งใจและอดทนที่จะฝ่าฟันอุปสรรค คือ นักศึกษามีความมุ่งมั่น ตั้งใจ ฝ่าฝืนต่อการเรียน การทำงาน และสาเหตุด้านความเชื่อทางพุทธคือ นักศึกษามีความรู้และเชื่อในคำสอนทางพระพุทธศาสนาค่อนข้างดี โดยเฉพาะการยึดถือคำสอนที่สนับสนุนการพึ่งตนเอง และการละทิ้งคุณค่าภายนอกตนเอง